

УДК 615.814.1

Лекція циклу спеціалізації з рефлексотерапії «Використання рефлексотерапії у складі комплексних лікувальних заходів в косметології»

■ Чуприна Г.М.

к.мед.н., доцент кафедри неврології і рефлексотерапії
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

■ Свиридова Н.К.

д.мед.н., професор, завідувач кафедри неврології і рефлексотерапії
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

■ Парнікоза Т.П.

к.мед.н., доцент кафедри неврології і рефлексотерапії
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

■ Чередніченко Т.В.

к.мед.н., асистент кафедри неврології і рефлексотерапії
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П.Л. Шупика

Резюме

Вдосконалення напрямку на циклі «Спеціалізація з рефлексотерапії» лекційного матеріалу за темою «Використання рефлексотерапії у складі комплексних лікувальних заходів в косметології» допомогло знизити фармакологічне навантаження на пацієнтів та мінімізувати можливість розвитку ускладнень і побічних ефектів фармакотерапії. З іншого боку, застосування в структурі лікувальних заходів акупунктури безсумнівно збільшить ефективність терапії досить широкого спектру патологічних станів в дерматології.

Ключові слова: акупунктура, точки акупунктури, дерматологія, алопеція, веснянки, конституційна регуляція, лекція

Сьогодні, враховуючи стратегію НМАПО імені П.Л. Шупика, щодо впровадження вимог ISO у всі процеси (наукова, навчально-методична діяльність та надання медичних послуг), робота зі слухачами циклів післядипломної освіти повинна мати завершений цикл – планування процесу, задокументований моніторинг і контроль виконання, оцінка результату, визначення заходів для покращання результату та внесення змін до плану роботи щодо підвищенню кваліфікації лікарів. Згідно моніторингу і контролю виконання рішень вчених рад і наказів НМАПО імені П.Л. Шупика, ректора, наказів МОЗ і МОН України, проведеного анкетування слухачів-рефлексотерапевтів щодо оцінки якості викладання на кожному циклі, оновлюється напрямок навчально-методичного матеріалу. На циклі «Спеціалізація з рефлексотерапії» оновлено ряд лекційного матеріалу, зокрема вдосконалено напрямки за темою «Використання рефлексотерапії у складі комплексних лікувальних заходів в косметології».

В лекції з цього напрямку розглядається тематика конституційної регуляції. З метою запобігання виникнення патології і старіння шкіри традиційна китайська медицина рекомендує проводити систематичну акупунктурну «Конституційну регуляцію», яка відрізняється в залежності від базових умов:

1. Нормальна конституція – GI-10 («точка жіночої краси та молодості»)
2. Дефіцит ЧИ: V-13, V-20, F-13, P-1, E-36, J-8 .
3. Дефіцит Ян: J-8, J-6, J-4, V-23, T-4, E-36.
4. Дефіцит Інъ: RP-6, R-3, R-6, V-23, V-52.
5. Флегма-Вологість: J-12, J-8, J-6, J-4, V-20, V-23.
6. Флегма-Жар: P-10, E-37, E-39, E-44, J-12, MC-6, V-21, E-25, VB-24, F-3, F-2.

7. Застій ЧИ: J-17,F-14,J-12,J-9,F-3,V-18.
8. Застій Крові: RP-6, F-3,V-20, V-18, V-17.
9. Вроджена слабкість: V-12,VB-39,V-13,V-17,V-18,V-23.

Актуальною є проблема діагностики та лікування вугрів (юнацькі, вульгарні)

Патологічний стан шкіри, що виникає переважно в підлітковому віці і характеризується хронічним запаленням сально-залозистого волосяного апарату, що супроводжується себореею, комедонами, дрібними папулами (інфільтрат до 5 мм червоного кольору), пустулами (гнійний пухирець) та іноді ускладнюється формуванням абсцесів і фурункулів [1, 2, 3]. Юнацькі вугрі на обличчі (рідше – на шкірі в області грудей і спини) зустрічаються у 80% людей у віці від 15 до 24 років, і лише у 7–20% – в старшому віці. До лікарів з цим захворюванням звертаються лише близько 20% підлітків, так як у інших воно протікає відносно легко.

Основні причини появи вугрів:

- ✓ Дія чоловічих статевих гормонів. Їх властивістю є стимуляція секреції сальних залоз і вплив на хімічний склад сала, яке стає дуже густим.
- ✓ Спадкова схильність, що виявляється в 90% випадків.
- ✓ Крім того, передбачається і наявність підвищеної чутливості рецепторів сальних залоз до чоловічого статевого гормону тестостерону і його метаболітів.

Механізм розвитку хвороби: у сальних залозах міститься фермент 5-альфа-редуктаза, під дією якого відбувається трансформація тестостерону в більш активну форму – 5-альфа-дегідротестостерон. Підвищена активність ферменту в період статевого дозрівання призводить до зростання місцевої концентрації дегідротестостерону, що значно перевищує нормальні показники. Це, в свою чергу, стимулює функцію сальних залоз і підвищення продукування ними шкірного сала. Таким чином, створюються сприятливі умови для активізації пропіонбактерій, завжди присутніх на поверхні шкіри обличчя, голови та верхніх відділів грудної клітки. Вони проникають в сальні залози і волосяні фолікули, де виділяють ліпазу – фермент, який розщеплює жири до жирних кислот. Надмірна кількість жирних кислот в поєднанні з інтерлейкінами призводять до:

- ✓ виникнення асептичного (негнійного) запалення;
- ✓ надлишкового зроговіння епітеліальних клітин проток залоз (патологічний гиперкератоз фолікулярного епітелію);
- ✓ закупорці проток фолікулів роговими масами;
- ✓ порушення відтоку секрету сальних залоз.

Так формуються комедони, які є чудовим середовищем для розвитку патогенних мікроорганізмів, зокрема, стафілококів. При прогресуванні захво-

рування з'являються пустули з гнійним вмістом, фурункули, абсцеси.

Коли пройдуть юнацькі вугрі, на шкірі можуть залишитися плями пігментації і дрібні рубці.

Сприятливі фактори розвитку вугрів:

- ✓ нераціональне харчування (велика кількість вуглеводів, жирів, спецій, газовані напої з штучними барвниками);
- ✓ дефіцит вітамінів, особливо «А» і «Е»;
- ✓ неправильний догляд за шкірою;
- ✓ тривалі психоемоційні навантаження
- ✓ супутні ендокринні захворювання (цукровий діабет та інші розлади), хвороби і функціональні порушення ШКТ: дисбактеріоз, гельмінтоз;
- ✓ ПМС (у 70% жінок);
- ✓ схильність до підвищеної пітливості;
- ✓ прийом глюкокортикоїдів, антибіотиків.

Причини вугрів згідно з ТКМ:

1. Конституційні чинники (дефіцит Інь нирок і схильність до утворення Вогню).
2. Порушення дієти: багато жирів і спецій.
3. Порушення режиму сну.
4. Емоційна депресія.
5. Екзогенні патогенні чинники: Вітер-Жар.

Клініка згідно з ТКМ:

Жар легень і шлунка: вогнища ураження шкіри характеризуються себореею (масляниста, блискуча шкіра), з комедонами, папулами, пустулами і вузликами (відкриті комедони). Переважна локалізація вогнищ на чолі і навколо носа і рота. Додаткові симптоми: закрепи і сеча темно-жовтого кольору, червоний язик з тонким жовтим нальотом і швидкий пульс.

Дефіцит Інь, що породжує внутрішній Жар: вогнища ураження шкіри характеризуються папулами, пустулами і вузликами (закриті комедони). Додаткові симптоми: дратівливість, закрепи, сухість у роті, відчуття жару в долонях та підшвах, червоний язик з тонким жовтим нальотом і швидкий і тонкий пульс.

Дисгармонія між Чун Май і Жень Май: зустрічається тільки у жінок, висипання виникають або їх число збільшується під час ПМС і зникають після їх завершення. Додаткові симптоми: відчуття дискомфорту в грудях з розпиранням і важкістю під час дихання; ПМС, дисменорея; язик з тонким жовтим нальотом і швидкий і ниткоподібний пульс.

Застій Флегми: характеризується великими глибинними папулами темно-червоного кольору, у пацієнтів має місце тривалий анамнез вугрів. При таманні пігментація і рубці. Додаткові симптоми: погіршення апетиту, неоформлений стілець, блідий язик з білим брудним нальотом, слизький пульс.

Принципи лікування вузрів [1, 4, 5].

1) *Базове акупунктурне лікування:*

- ✓ РС-9, V-2, GI-20, IG-18, E-6 – поліпшують місцеву циркуляцію Крові і сприяють вільній циркуляції ЧИ підлеглих тканин;
 - ✓ T-14, GI-11, F-3–TA, що очищають від токсичного Жару;
 - ✓ Аурикулярні точки: 11 (шока), 101 (легені), 97 (печінка), 95 (нирки) 96 (селезінка), 22 (залози внутрішньої секреції), 13 (надниркова залоза).
- 2) *Диференційоване акупунктурне лікування:*
- ✓ Жар легень і шлунка: P-7, P-10, E-44, TR-6;
 - ✓ Дефіцит Інью, що породжує внутрішній Жар: R-3, R-6, V-23, C-7, MC-6;
 - ✓ Дисгармонія між Чун Май і Жень Май: V-18, V-17, RP-10, RP-6; RP-4, P-7, J-5;
 - ✓ Застій Флегми: E-40, IG-3, V-20, RP-10.

Приклад клінічного випадку: пацієнт А., 24 роки, програміст, скаржиться на вугрі впродовж 2-х років, коли після закінчення університету був вимушений працювати за комп'ютером ночами. Ожиріння I-го ступеня, гіподинамія (з дому майже не виходить, працює ночами), порушення сну, часті закрепи. Обличчя пастозне, очі червоні, на чолі і щоках зони запалення шкіри у вигляді темно-червоних папул; великі пустули і кілька рубців у верхній частині спини. Язик – темно-червоний, покритий брудно-білим нальотом, пульс швидкий, слизький.

Синдромальний діагноз: вугрі внаслідок застою Флегми і внутрішнього Жару.

Акупунктурне лікування: E-40, IG-3, E-25, E-21, E-36, GI-4, GI-10, GI-11, F-3, F-2, RP-6, RP-10, R-6, J-6, V-20, J-12, V-17, T-14, TR-6.

Актуальною є проблема діагностики та лікування веснянки (лентіго)

Термін «лентіго» походить від латинського слова lentigo, яке можна перекласти як «пляма у вигляді сочевиці, веснянка». Лентіго – плоскі плями на шкірі, що злегка піднімаються над її поверхнею. Вони мають темно-коричневий колір і діаметр 1,5 мм – 3 см. Лентіго – це пігментний невус (родимки, пігментні плями та ін.). Воно може бути вродженим і набути.

Причини лентіго:

- ✓ генетичні (вроджене)
- ✓ підвищена чутливість до УФО;
- ✓ тривале перебування на сонці, неодноразові сонячні опіки;
- ✓ опіки сонцем в дитячому віці;
- ✓ світла шкіра і волосся;
- ✓ надмірно часте відвідування солярію;
- ✓ літній вік;

- ✓ пригнічення імунітету при вживанні цитостатиків, імунодепресантів, глюкокортикоїдів, а також у хворих зі СНІД
- ✓ інфікованість вірусом папіломи людини;
- ✓ гормональні зміни в період статевого дозрівання, вагітності.

Класифікація:

1) *Вроджене лентіго* – часто множинне, тому його називають лентігіоз. Плями при цьому стані розташовуються на тілі, за винятком шкіри обличчя.

2) *Юнацьке лентіго* – ці утворення ніколи не малігнізуються і не зв'язані впливом сонця.

3) *Сенільне лентіго* – пов'язане з тривалим впливом сонячного світла, також виникає при деяких хворобах печінки, іноді малігнізується.

Лентіго в ТКМ відноситься до категорії «wen zhi shi», що означає маленькі смагляві або коричневі пігментні плями, що часто спостерігаються на обличчі, зв'язані з вродженою недостатністю і незахищеністю від сонячного світла влітку.

Патогенез лентіго згідно з ТКМ

Недостатність Води нирок приводить до спалахування дефіцитного вогню і застою Крові в мілких колатералях. Вітер-Жар каналу легень в результаті вторгнення зовнішнього Вітру-Жару або гіперактивного Ян, що формується внаслідок дефіциту Інью печінки і нирок і порушення охолодження Ян завдяки впливу Інью, обумовлює застій Вогню в Крові мілких колатералей. Характерна ознака Вогню – природним шляхом піднімається вгору, до своїх зон відповідності (голова, шия). Вогонь піднімається до обличчя, розподіляючись по відповідним меридіанам [1, 2, 3, 4].

Клініка лентіго згідно з ТКМ, додаткові симптоми:

- ✓ *Дефіцит Інью з надмірністю Вогню:* головокружіння, шум у вухах з відчуттям жару в грудях, долонях і підшвах, болючість в попереку, безсоння, яскраві сновидіння, ніктурія. Червоний язик з невеликим нальотом або його відсутністю, тонкий і швидкий пульс.
- ✓ *Жар Крові і Вітер-Сухість:* підшкірні петехії, відчуття гіркоти і сухості в роті (особливо вночі), темно-жовта сеча і сухий стілець. Червоний або темно-червоний язик з тонким жовтим нальотом, швидкий і сильний пульс.
- ✓ *Дефіцит Крові породжує Вітер:* свербіж в уражених регіонах, головокружіння і втома, блідий язик з тонким білим нальотом, тонкий і слабкий пульс.
- ✓ *Дефіцит ЧИ і застій Крові:* головокружіння, бліді губи, втомлюваність, загальна слабкість, метеоризм і зниження апетиту.

Принципи лікування веснянки (лентіго).

Базове акупунктурне лікування:

- ✓ PC-3, GI-20, E-2, IG-18, і А-Ши точки – місцеві ТА, що очищають ЧИ в каналах і колатералях, тонізують Кров і видаляють плями
- ✓ V-13, P-7, P-8, P-10 «Легені керують шкірою»
- ✓ V-17, E-37, E-39 – тонізує та очищає кров
- ✓ GI-4, GI-10 – канал GI відповідає за енергетику на обличчі;
- ✓ Аурикулярні точки: 11 (щока), 100 (серце), 101 (легені), 14 (зовнішній ніс), 82 (діафрагма), 97 (печінка) 87 (шлунок) 95 (нирки) 91 (товста кишка) 89 (тонка кишка) 104 (три обігрівачі) 55 (Шень Мень) 22 (залози внутрішньої секреції).

Диференційоване акупунктурне лікування:

- ✓ GI-11 – очищає обличчя від патогенних чинників Вітер-Жар і охолоджує Кров;
- ✓ T-14 – запобігає підйому Жару до обличчя;
- ✓ F-3, V-18 – запобігає підйому Жару до обличчя, очищає обличчя від Жару;
- ✓ RP-10, RP-6 – тонізує Інь і Кров, нормалізує ЧИ;
- ✓ VB-21 та IG-11 – видаляє плями з плечей та шиї;
- ✓ E-36, E-44 – нормалізація ЧИ на обличчі.

Актуальною є проблема діагностики та лікування алопеції

Алопецією називають ділянку випадання волосся, з раптовим початком. Має круглу або овальну форму з гладкою поверхнею і без ознак запалення. Алопеція – це клітинно опосередковане і генно-регульоване автоімунне захворювання. Приблизно у 25% випадків, дана патологія спостерігалася у родичів пацієнтів, що підтверджує генетичну теорію. Дані показують, що на ураження впливають (асоційовані з клітинно-опосередкованими) автоімунні чинники. До пускових механізмів можна віднести емоційні і неврологічні чинники. На ранніх стадіях відбувається інфільтрація волосної фолікули лімфоцитами, а у втративших свою функціональність волосяних фолікулах з'являються лануго (пушкове волосся). На пізніх стадіях кількість фолікул і дермальних сосочків знижується, а ті що залишилися узвищуються над поверхнею шкіри. За результатами біопсії були визначені деякі причини алопеції: тромбоз, значуще зниження циркуляції крові, зміна кровоносних судин, що знаходяться в з'єднувальній тканини, а інфільтрація лімфоцитами виявилася менш значущою [1, 2, 5].

Клінічні форми:

- 1) *Локальна* – характеризується ізольованими округлими або овальними осередками випадання волосся;
- 2) *Стрічковидна* – характерною несприятливим перебігом; вогнище облісіння поширюється від потиличної до скроневої області у вигляді стрічки;

3) *Субтотальна* – характеризується злиттям дрібних вогнищ з утворенням великих ділянок ураження;

4) *Тотальна* – волосся відсутнє на всій голові, випадають повністю вії та брови;

5) *Універсальна* – відсутність волосся на всій поверхні тіла; ця форма може тривати постійно десятиліттями, коли після ліквідації старих вогнищ виникають нові або після періодів ремісії настають рецидиви; зазвичай повторні загострення протікають в більш легких формах;

6) *Гніздне облісіння*, що супроводжується ураженням нігтів – найбільш важка форма перебігу процесу.

Етіологія, патогенез і клінічні ознаки згідно з ТКМ:

- ✓ *Жар серця породжує вітер*: вживання гострої, пряної і жирної їжі послаблює функцію селезінки та шлунка, що призводить до утворення та накопичення тепла від проникнення вологи або трансформації застою Чи в вогонь. Відбувається порушення ф-ції Інь і Крові, отже відбувається утворення Вітру і Жару Крові. Як результат гарячий Вітер піднімається вгору до шкіри голови і волосся не отримує живлення через дефіцит Інь в крові, це призводить до втрати волосся. Шкіра набуває червоного кольору, стає гладенькою, схожою на дзеркало.
- ✓ *Клінічні ознаки*: характеризується раптовою і швидкою втратою волосся. Відповідні симптоми і ознаки включають в себе свербіж і роздратування; червоний язик з жовтим нальотом; сильний і переривчастий пульс.
- ✓ *Застій печінки і стаз Крові*: печінка регулює Чи і покращує циркуляцію крові шляхом регулювання Чи. Депресія викликає застій Чи печінки і в перспективі може вплинути на циркуляцію крові, що призведе до стазу крові. Волосся не отримує достатнього живлення і це призводить до його випадання.
- ✓ *Клінічні ознаки*: пацієнти з даною дисфункцією часто мають медичну історію головних болів, мігрени або травми в відповідних областях. Алопеція характеризується раптовим початком випадіння волосся, що в подальшому може перейти в тотальну алопецію. Пацієнти можуть скаржитися на болючість і поколювання в цих областях. Також може приєднуватися безсоння і яскраві сни. Стазі крові можна виявити на тілі язика; глибокий і ниткоподібний пульс.
- ✓ *Дефіцит печінки і нирок*: печінка зберігає кров, а нирки – есенцію; У свою чергу кров формується з есенції і бере участь у формуванні та живленні волосся. Стан волосся прямо залежить від стану енергії і крові, а так само від стану функції нирок, печінки і інших Чжан органів. Коли існує недостатність печінки і нирок, то есенція не може перетворюватися в кров, кров не може живити волосся, це призводить до втрати волосся.

- ✓ *Клінічні ознаки:* пацієнти з даною дисфункцією зазвичай астеничної статури, блідолиці, швидко стомлюються. Випадання волосся повільне і нерівномірне, волосся випадає і повільно росте, ламке і тонке. Тіло язика бліде і збільшене; пульс слабкий і ниткоподібний.
- ✓ *Недостатність Чи Крові:* Кров бере участь у формуванні та живленні волосся; Кров утворюється селезінкою з енергії, отриманої від перевареної їжі. Невірне харчування, депресія, перевантаження на роботі можуть впливати на функцію печінки і це може привести до погіршення її функції-вироблення Чи Крові, щоб жити волосся.
- ✓ *Клінічні ознаки:* ця дисфункція характеризується великою зоною випадання волосся, сірий / жовтий колір волосся. Також може приєднатись інсомнія, дзвін у вухах, запаморочення, тіло язика може бути червоним; ниткоподібний пульс.

Принципи лікування алопеції.

Лікування алопеції в першу чергу скероване на зменшення факторів ризику і подальшу стимуляцію росту волосся. Лікування включає в себе використання місцевої імунотерапії, місцевого подразнення, місцевої імуносупресії, зовнішнього застосування ліків, також застосування фізіотерапії. Методи безмедикаментозної терапії включають в себе усунення фактора стресу, психотерапію.

Фізіотерапія – світлолікування застосовується для лікування великих і персистуючих вогнищ алопеції. 0,1% спиртовий розчин метоксалена наносять місцево на уражені області і протягом 45 хв і опромінюють довгохвильовими ультрафіолетовими променями. Повторювати процедуру слід 2 рази на тиждень, зберігаючи еритему мінімальною і зменшувати в міру зростання нового волосся. Курс лікування – 30 процедур. Інші методи фізіотерапевтичного лікування також доступні і включають в себе д'арсонваль і лазеротерапію.

Профілактика: деякі фактори можуть допомогти запобігти виникненню і прогресуванню алопеції. Пацієнтам слід рекомендувати: масаж голови, для поліпшення кровообігу в даній області. Вживати в їжу більше фруктів і овочів, також їжу, яка поповнює кров корисними елементами і сприяють регенерації і росту волосся, це риба, яйця, шпинат, водорості: ламінарія, чорний кунжут. Бажано утриматися від куріння і вживання алкоголю.

Слід відзначити, що у багатьох ліків, які використовують для лікування гніздної алопеції є побічна дія. Лікування за допомогою методів фізіотерапії не достатньо ефективне; довгохвильові УФ промені не в змозі проникнути через волосся, щоб досягти шкіри голови, а їх терапевтичний ефект перебільшений.

Комплексне лікування гніздної алопеції з використанням методів ТКМ значно потенціє медикаментозний та фізіотерапевтичний компоненти і використання їх є зручним і безпечним.

Базове акупунктурне лікування:

- ✓ *ashi* – точки (в зонах випадіння волосся– найчастіше T-20, E-8; голки залишати на 30 хв.
- ✓ після процедури бажано на місце голковколуювання застосувати Мей Хуа Чжень (багатополюсний молоточок)
- ✓ найбільш ефективним є метод «кругового обколювання»: одна голка вводиться в центрі вогнища ураження, чотири голки на 0,3 цуня назовні від центру на 0°, 90°, 180° і 270°; ще 8 голок на відстані 0,5 цуня від центру на 0°, 45°, 90°, 135°, 180°, 225°, 270°, 335°
- ✓ кількість таких кіл визначається розміром ураження
- ✓ до голок можна підключити апарат електроакупунктури з експозицією 30 хвилин
- ✓ частота встановлюється в залежності від переносимості пацієнта
- ✓ кругове обколювання забезпечує місцеве лікування і сприяє покращенню циркуляції ЧИ і Крові в ураженій області
- ✓ обов'язкові ТА VB- 20, RP-10, RP- 6, V- 17, V-18;
- ✓ Аурикулярні точки: Печінка, Нирки, Селезінка, Серце, Залози внутрішньої секреції, Шень-Мень.

Диференційоване акупунктурне лікування:

- ✓ *Жар серця породжує вітер:* F-3
- ✓ *Застій печінки і стаз Крові:* F-14
- ✓ *Дефіцит печінки і нирок:* R-3, V-23
- ✓ *Недостатність Чи Крові:* J-6, E-36, V-20

Приклад клінічного випадку: молода жінка, віком 27 років, скаржилися на раптову втрату волосся з утворенням плям (залисин) після перенесеного потужного стресу (в ДТП загинув родич). При огляді невеликі гладенькі вогнища алопеції, розташовані в потиличній ділянці. Шкіра у вогнищах алопеції злегка синюшна, спостерігаються ознаки стазу крові. Пацієнтка також скаржилася на періодичні болі колючого характеру в області ураження, погіршення сну, дратівливість, відчуття важкості у зоні реберної дуги з обох сторці і періодичні головні болі. Тіло язика бліде, з фіолетовими плямами, пульс частотою 52 уд./хв., глибокий і напружений.

Синдромальний діагноз: алопеція внаслідок застою Печінки і стазу Крові.

Акупунктурне лікування: в *ashi* – точках (в зонах випадіння волосся) в потиличній ділянці голки залишати на 30 хв, після процедури ГРТ на зону алопеції застосувати Мей Хуа Чжень.

Голковколуювання на ТА VB-20, T-20, E-8, E-36, GI-10, F-3, F-14, RP-6, RP-10, V-18, V-17, T-14, MC-6.

Результати: після 2-х курсів лікування почало рости тонке і коротке волосся на уражених ділянках, поліпшився сон, настрої.

Висновок

Вдосконалення напрямку на циклі «Спеціалізація з рефлексотерапії» лекційного матеріалу за темою «Використання рефлексотерапії у складі комплексних лікувальних заходів в косметології» допомогло б вирішити дві проблеми: це зниження фармакологічного навантаження на пацієнтів і, отже, мінімізація можливих ускладнень і побічних ефектів фармакотерапії. З іншого боку, застосування в структурі лікувальних заходів акупунктури безсумнівно збільшить ефективність терапії досить широкого спектру патологічних станів в дерматології.

Література

1. Рефлексотерапія: національний підручник / [Мурашко Н. К., Морозова О. Г., Чуприна Г. М. та ін.]; за ред. Н. К. Мурашко, О. Г. Морозової. – К.: ТОВ СІК ГРУП Україна, 2013. – Т. 2. – 421 с.
2. Су Вэнь Ней Цзин. Трактати по традиционной китайской медицине на основе древних и современных текстов: Пер с китайск. – Кемерово Серсон, 1994. – 448 с.
3. Табеева Д.М. Практическое руководство по иглорефлексотерапии. – М.: «МЕДпресс-информ», 2004. – 433 с.
4. Самосюк И.З. Акупунктура: Энциклопедия / И.З.Самосюк, В.П. Лисенюк. – Киев, М.: Украинская энциклопедия, АСТ-Пресс, 1994. – 542 с.
5. Шнорренбергер К. Учебник китайской медицины для западных врачей Пер. с нем. / К. Шнорренбергер – МСЕТ., 1996. – 580 с.

Лекция цикла специализации по рефлексотерапии «Использование рефлексотерапии в составе комплексных лечебных мероприятий в косметологии»

Чуприна Г.Н.

к. мед. н., доцент кафедры неврологии и рефлексотерапии
Национальной медицинской академии последипломного образования имени П.Л. Шупика

Свиридова Н.К.

д. мед. н., профессор, заведующий кафедрой неврологии и рефлексотерапии
Национальной медицинской академии последипломного образования имени П.Л. Шупика

Парникоза Т.П.

к. мед. н., доцент кафедры неврологии и рефлексотерапии
Национальной медицинской академии последипломного образования имени П.Л. Шупика

Чередниченко Т.В.

к. мед. н., ассистент кафедры неврологии и рефлексотерапии
Национальной медицинской академии последипломного образования имени П.Л. Шупика

Резюме

Совершенствование направления цикла «Специализация по рефлексотерапии» лекционного материала по теме «Использование рефлексотерапии в составе комплексных лечебных мероприятий в косметологии» помогло снизить фармакологическую нагрузку на пациентов и минимизировать возможность развития осложнений и побочных эффектов фармакотерапии. С другой стороны, применение в структуре лечебных мероприятий акупунктуры несомненно увеличит эффективность терапии достаточно широкого спектра патологических состояний в дерматологии.

Ключевые слова: акупунктура, точки акупунктуры, дерматология, алопеция, веснушки, конституционная регуляция, лекция

Lecture of the cycle of specialization in reflexology «Using reflexotherapy as a part of integrated therapeutic measures in cosmetology»

Chupryna G.

Department of Neurology and Reflexology,
Shupyk National Medical Academy of
Postgraduate Education

Svyrydova N.

Department of Neurology and Reflexology,
Shupyk National Medical Academy of
Postgraduate Education

Parnikoza T.

Department of Neurology and Reflexology,
Shupyk National Medical Academy of
Postgraduate Education

Cherednichenko T.

Department of Neurology and Reflexology,
Shupyk National Medical Academy of
Postgraduate Education

Resume

Improvement of the course on the topic «Specialization on reflexology» of the lecture material on the theme «Use of reflexotherapy as part of complex therapeutic measures in cosmetology» has helped to reduce the pharmacological burden on patients and minimize the possibility of development of complications and side effects of pharmacotherapy. On the other hand, application in the structure of therapeutic measures of acupuncture will undoubtedly increase the effectiveness of therapy of a fairly wide range of pathological conditions in dermatology.

Key words: acupuncture, acupuncture points, dermatology, alopecia, freckles, constitutional regulation, lecture